

tunnustellen kiviä sauvallani, ja siihen tukeutuen pääsin toiselle rannalle ilman ongelmia.

Keppejä on kaikenlaisia, palvelmassa monenlaisia tarkoituksia. Opettajan karttakeppi lienee siirtynyt historiaan audiovisuaalisten laitteiden tieltä, ja onhan kurinpitokin löystynyt. Sokeat tunnustelevat edelleen katua valkoisilla kepeillään esteitä väistääkseen. Baudelairen flanööriä ei pysty kuvittelemaan ilman eleganttia kävelykeppiä, kahva hopeaa tai norsunluuta. Chaplinin keikaroiva kulkurihakmo keppeineen ja knalleineen tulee mieleen, samoin Fred Astaire silinterihatussa, säestämässä kepillään stepin rytmejä.

Keppi voi pienentyä jopa pieneksi puikoksi, mutta siihen voi myös kietoutua vahvoja symbolisia latauksia, vahvaa ilmaisua.

Hallitsijan valtikka on rajattoman vallan merkki, taikurin sauva saa aikaan ihmeitä. Kapellimestarin käsissä tahtipuikosta tulee mykkä instrumentti, joka ilmaisee sävellyksen rytmiä ja kadensseja, hidastuksia ja kiihdytyksiä, crescendoja ja diminuendoja, aksentteja ja ratkaisevia käännekohtia.

Keppi ei ole miekka tai keihäs, mutta sitä voi hyvin käyttää aseena. Kiertelin kerran Algeriaa autolla. Eräänä päivänä saavuimme pieneen berberikylään illansuussa. Kylän miehet olivat kerääntyneet pääkadulle, kaikilla pitkä sauva ja yllään harmaa viitta. Yhtäkkiä joukossa puhkesi tappelu, kepiniskuja sinkoili sinne ja tänne. Kaasutimme pois kiireesti jäämättä katselemaan lopputulosta. Kahakalla ei näyttänyt olevan mitään yhteistä

kendon tai capoeiran kanssa.

Meillä kävelykeppi ei ole nykyään muodissa. Siihen turvautuvat vain vanhukset ja liikuntavammaiset. Tosin olen nähnyt Pekka Tarkan ylpeänä hienosta perintökepeistään ja voin mainiosti kuvitella Matti Klingen ottavan kepin mukaan päiväkävelylleen. Mutta onhan meillä sauvakävely! Pitäisiköhän minunkin liittyä tähän monisatuhantaiseen joukkoon, joka ikään kuin hiihtää ilman suksia, käsissä suksisauvat ilman sompaa. Väitetäänhän sen olevan hyväksi terveydelle.

Pitäisikö siis hankkia kävelykeppi tai kävelysauvat? Totta puhuen, kaikkein mieluiten nojautuisin ystävällisen ihmisen olkapäähän, pitäisin kiinni kädestä.

Ay-liikkeellä on miettimisen aika

PERTTI HEMÁNUS

Kimmo Kevätsalo on lähes koko aikuisikänsä palvellut ammattiyhdistysliikettä eli nykykielellä sanoen ay-liikettä, ensin sen palveluksessa ja sittemmin sen tutkijana. Hän on myös väitellyt aihepiiristä valtiotieteen tohtoriksi. Hänen tietomääränsä tuosta etenkin aiemmin kovin maineikkaasta liikkeestä herättää suurta kunnioitusta, mutta toisaalta tuo kolmeen suureen järjestyön jakautunut liike on yhä niin laaja, että parhaankaan tutkijan voi-

min ei läheskään kaikkia asioita voi mitenkään ratkoa.

Puhelinkeskustelumme aikana Kevätsalo kertoi muun muassa, että vain kolmessa Pohjoismaassa eli Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa ay-liike on yhä voimakas. Totta kai ammattiyhdistystoimintaa on hyvin monessa valtiossa noiden kolmen ulkopuolellakin, mutta numeronjen valossa se joka tapauksessa on vähäisempää. Miksi, se on tuhannen taalan kysymys.

Kimmo Kevätsalo
Yhdestoista hetki. Osa 1
Uuden vuosituhannen
ay-liike paikallistasolla
Käyttötieto 2005
276 s.

Kun seuraa vaikkapa tv:stämme työnantaja- ja työntekijäpuolen vastauksia samoihin kysymyksiin kriisitalanteessa, alkaa helposti ajatella, että työnanta-

jat toivoisivat koko ay-liikkeen lopettavan toimintansa. Onko näin? Ei kai kuitenkaan. Ay-liike on eräänlainen hyvä vihollinen, jonka suurin ansio on työrauhan takaaminen, paitsi poikkeustilanteissa.

Niin SAK:n kuin STTK:nkin suurimpien jäsenmäärien aika on ohi eikä Kevätsaloonkaan muukaan koskaan enää palaa. Vain Akavan jäsenmäärä nousee yhä, mutta se on tunnetusti eriseurainen noiden kahden mainitun järjestön suhteen. Jäsenistön laskusuuntaa ei käy ihmettelemisen, kun tietää edes alkeisasiat eli eri ammattikuntien jäsenmäärien jo muuttuneet ja yhä varmaan muuttuvat luvut.

Ay-liike siis myy työrauhaa. Pahimpia riitoja työnantajien ja -tekijöiden välillä voidaan varmaan pitää ainakin osaksi teatterina. Työrauhan myyminen ei suinkaan enää välttämättä edes kiinnosta kaikkia potentiaalisia myyjiä. Yleisesti tunnetaan niin

sanottu Loimaan kassa, joka takaa suhteellisen halvalla työttömäksi jääneelle maksajalle tietyt tulot, ei mitään muuta.

Kevätsalon mukaan työntekijöiden eräänlainen eliitti eli ”parhaimmisto” on aktiivisin toimija ay-liikkeessä ja liike palvelee parhaiten sitä. Ehkä asian julkiseksi tuleminen surettaa monia muitakin kuin itseäni. Toisaalta – yhä Kevätsalon mukaan – monet ay-jäsenet toivovat saavansa työnantajalta vaativampia tehtäviä, mutta tämä ei juuri onnistu. Työehtosopimusten voimassaolo kätkee varmasti monet vanhat ja uudet ongelmat, joita työpaikoilla on ja syntyy. Otan esimerkiksi vain yhden, suoraan Kevätsalolta:

”Nyt on siis mahdollista muodostaa yrityskohtaisia organisaatioita, joiden toiminta on tehokkaampaa ja demokraattisempaa kuin perinteinen ay-liikkeen koustoiminta on ollut. Vaikka kokemuksia tällaisten toiminta-

tapojen rakentamisesta on tois-
taiseksi vähän, on ilmeistä, että työvälineiden käytön opettelu ei vaadi kohtuuttomia ponnistuksia niiltäkään aktiiveilta, joille tietotekniikan käyttö on aikaisemmin ollut vierasta.”

Suomi lasketaan ilman muuta demokratiaksi, ja kai yhä voidaan ajatella, että ay-toiminnan vapaus on yksi sen edellytyksistä. Mitä sitten on ajateltava esimerkiksi Virossa, jossa noin 15 prosenttia työntekijöistä on järjestäytyneet ay-liikkeeseen ja työnantajien suhde siihen on lähinnä vihamielinen?

Lopuksi huvittaa kertoa, että kirjan oikolukuvirheiden määrä on poikkeuksellisen suuri ja myös samojen tekstien julkistamista kahteen kertaan kirjassa näkee. Hupaisin oikolukuvirhe on tässä lauseessa: ”Erinomainen kuvaus kansalaisliikkeen kasvusta järjestäytyneeksi liikkeeksi sisältyy Väinö Linnan romaaniin Täällä pojan tähden alla.”